

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เรียนรู้บทนำ

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๔

สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๕

รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของชาดก
๒. อธิบายที่มาของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก
๓. เล่าเรื่องย่อของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก
๕. เห็นความสำคัญของการศึกษาร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก

สาระสำคัญ

มหาเวสสันดรชาดก เป็นพระชาติที่ยิ่งใหญ่พระชาติสุดท้ายของพระพุทธเจ้า ก่อนจะประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญทานบารมีซึ่งเป็นบารมีสูงสุดยากที่ผู้ใดจะกระทำได้ การศึกษาร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกทำให้ได้ข้อคิดเรื่อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

๑) ความหมายของชาดก

๒) ที่มาของมหาเวสสันดรชาดก

๓) ประเพณีการเทศน์มหาชาติ

๔) เนื้อเรื่องย่อของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสังเคราะห์ การประเมินค่าการสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

แผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓) ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

๒. เครื่องมือ

๑) แบบสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรม

๒) แบบสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

๑) การประเมินพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรม

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

๒) การประเมินพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก

คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี

คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้

คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- การให้สิ่งใดเป็นการให้ที่ยากที่สุด

๒. ให้นักเรียนดูวีซีดีเกี่ยวกับพุทธประวัติ จากนั้นร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวของพระพุทธเจ้า

ในพระชาติต่าง ๆ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. ให้นักเรียนอ่านบทนำเรื่องและเนื้อเรื่องย่อของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์

แล้วร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ชาดกหมายถึงอะไร

- มูลเหตุที่ทำให้พระพุทธเจ้าตรัสเล่าเรื่องมหาเวสสันดรชาดกคืออะไร

- การเสวยพระชาติเป็นมนุษย์ทั้ง ๑๐ ชาติ ที่เรียกว่า “ทศชาติ” ได้แก่ชาติใดบ้าง

- ตัวละครในเรื่องร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกมีใครบ้าง ตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะนิสัยอย่างไร

- พระเวสสันดรทรงบำเพ็ญบารมีอะไรบ้าง

- การบำเพ็ญบารมีแต่ละขั้นของพระโพธิสัตว์ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไร

- ตัวละครที่กลับชาติมาเกิดในพระชาติของพระพุทธเจ้ามีใครบ้าง

๔. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเหตุการณ์ในร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกเป็นแผนภาพโครงเรื่อง

๕. ให้นักเรียนระดมความคิดเพื่อสังเคราะห์ข้อคิดจากร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

๖. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำข้อคิดที่ได้จากการศึกษาร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๗. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

มหาเวสสันดรชาดก เป็นพระชาติที่ยิ่งใหญ่พระชาติสุดท้าย ก่อนจะประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญทานบารมีซึ่งเป็นบารมีสูงสุดยากที่ผู้ใดจะกระทำได้ การศึกษาร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกทำให้ได้ข้อคิดจากเนื้อเรื่อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

สื่อการเรียนรู้

๑. วีซีดี

๒. หนังสือภาพ

๓. พจนานุกรม

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องลำคำมหาเวสสันดร

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๔

สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท ๕.๑ ม.๔-๖/๕

รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของคำศัพท์ในรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๒. จับใจความเนื้อเรื่องรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๓. เห็นความสำคัญของการอ่านวรรณคดี

สาระสำคัญ

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นวรรณคดีที่สะท้อนให้เห็นถึงแบบอย่างของภรรยาที่ดี ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อสามี รวมถึงเป็นแม่ที่รักและเป็นห่วงลูกมาก เปรียบลูกเป็นเสมือนแก้วตาดวงใจ และการอ่านวรรณคดีต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ จึงจะสามารถจับใจความและได้รับอรรถรสในการอ่าน

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

- รายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสรุป

ความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด

หลักฐานการเรียนรู้

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล
สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
๒. เครื่องมือ
แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
๓. เกณฑ์การประเมิน
การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
 - ความรักใดที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก
๒. ให้นักเรียนฟังเพลง “อิมมูน” จากแถบบันทึกเสียง หรือครูร้องให้ฟัง แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ความรักที่เคยประสบ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อเรื่องย่อของ ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

๔. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนได้ศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

- ประวัติผู้แต่ง
- เนื้อเรื่องกล่าวถึงใคร
- มีความเป็นมาอย่างไร
- มีจุดประสงค์ใดในการประพันธ์
- ลักษณะคำประพันธ์
- เนื้อเรื่องย่อ
- นักเรียนมีความรู้สึอย่างไรจากเรื่องที่อ่าน

๕. ให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ที่สนใจในระหว่างอ่านโดยสังเกตความหมายจากบริบท และค้นหาความหมายจากศัพท์านุกรมท้ายเรื่อง หรือจากพจนานุกรมแล้วบันทึกคำศัพท์ที่สนใจ จากนั้นร่วมกันสรุปเนื้อเรื่องตอนที่อ่าน

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นวรรณคดีที่สะท้อนให้เห็นถึงแบบอย่างของภรรยาที่ดี ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อสามี รวมถึงเป็นแม่ที่รักและเป็นห่วงลูกมาก เปรียบลูกเป็นเสมือนแก้วตาดวงใจ และการอ่านวรรณคดีต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ จึงจะสามารถจับใจความและได้อรรถรสในการอ่าน

สื่อการเรียนรู้

๑. แถบบันทึกเสียง
๒. พจนานุกรม

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(อาจารย์มธุมิศ สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง วชิไพบราเสนาะสำเนียง

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๖

ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการอ่านทำนองเสนาะรายยาว

๒. อ่านทำนองเสนาะและท่องจำบทรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๓. ตระหนักในคุณค่าของการอ่านทำนองเสนาะและการท่องจำกลอนบทรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เพื่อธำรงอนุรักษ์ความเป็นไทยและสามารถนำไปใช้อ้างอิง

สาระสำคัญ

การอ่านทำนองเสนาะและท่องจำบทรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ได้อย่างถูกต้อง ทำให้ได้รับอรรถรสจากการอ่าน สามารถนำวรรณคดีไปใช้อ้างอิง เป็นการธำรงอนุรักษ์และสืบทอดความเป็นไทยให้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

- การอ่านทำนองเสนาะและท่องจำบทรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการผลิต

- การให้เหตุผล การสังเคราะห์ การปฏิบัติ/การสาธิต การประเมินค่า การสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด

หลักฐานการเรียนรู้

การอ่านทำนองเสนาะ รายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล
 - ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
 - ๒) ตรวจสอบผลงานของนักเรียน
๒. เครื่องมือ
 - แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
๓. เกณฑ์การประเมิน
 - การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนฟังการอ่านทำนองเสนาะบทร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี จากแถบบันทึกเสียงหรือครูอ่านให้ฟัง พร้อมทั้งอธิบายประกอบเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ในหัวข้อต่อไปนี้
 - ความหมายของการอ่านทำนองเสนาะ
 - วัตถุประสงค์ในการอ่านทำนองเสนาะ
 - อรรถรสที่ใช้ในการอ่านทำนองเสนาะ
 - หลักการอ่านทำนองเสนาะ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี โดยฝึกออกเสียง พร้อมกับครูแล้วจึงฝึกออกเสียงด้วยตนเอง
๓. ให้นักเรียนผลัดกันออกมาอ่านทำนองเสนาะหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและประเมินการอ่าน
๔. ให้นักเรียนเลือกคำประพันธ์ที่ประทับใจมากที่สุด และเห็นว่าสมควรแก่การท่องจำ เพื่อนำไปสื่อสารอ้างอิง คัดลอกบทกลอนนั้นและระบุเหตุผลที่ประทับใจ ตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนอโดยอ่านเป็นทำนองเสนาะ และบอกเหตุผลที่ประทับใจ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง
๕. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การอ่านทำนองเสนาะและท่องจำบทร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี อย่างถูกต้อง ทำให้ได้ อรรถรสจากการอ่าน สามารถนำวรรณคดีไปใช้อ้างอิง เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดความเป็นไทย ให้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
 - เนื้อเรื่องตอนใดไพเราะและมีความหมายลึกซึ้งกินใจมากที่สุด เพราะเหตุใด

สื่อการเรียนรู้

แถบบันทึกเสียง

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

เกณฑ์การประเมินการอ่านบทร้อยกรอง

ประเด็นการประเมิน	๓	๒	๑
๑. อ่านตามอักขรวิธี	อ่านถูกต้องทุกคำ	อ่านผิดไม่เกิน ๓ คำ	อ่านผิด ๓ คำขึ้นไป
๒. ทำนองในการอ่าน	อ่านถูกทำนอง	อ่านทำนองผิดเล็กน้อย	อ่านทำนองผิด
๓. การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน	อ่านแบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์	แบ่งวรรคตอนผิดไม่เกิน ๓ แห่ง	แบ่งวรรคตอนผิด ๓ แห่งขึ้นไป
๔. น้ำเสียงในการอ่าน	น้ำเสียงไพเราะน่าฟัง	น้ำเสียงไพเราะพอสมควร	น้ำเสียงไม่ไพเราะ
๕. การอ่านตกเติมคู่ตัว	อ่านไม่ตกเติมคู่ตัว	อ่านตกเติมคู่ตัวน้อยกว่า ๓ แห่ง	อ่านตกเติมคู่ตัวมากกว่า ๓ แห่ง

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เรียงพจน์ขยายอรรถ สันตตีความ

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม.๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม.๔-๖/๒

วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายเนื้อเรื่องรายยวมมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๒. วิเคราะห์เนื้อเรื่องรายยวมมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย

สาระสำคัญ

การอ่านแปลความ ตีความ ขยายความ เป็นการอ่านที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันทั้งหมด โดยการอ่านแปลความหมายเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่านตีความและการอ่านเพื่อขยายความ ถ้าสามารถแปลความเรื่องที่อ่านได้แล้ว ก็ย่อมส่งเสริมให้สามารถตีความเรื่องที่อ่านและสามารถขยายความได้ ในที่สุด ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการอ่านแต่ละประเภท ย่อมช่วยให้สามารถอ่านสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

- การแปลความ ตีความ และขยายความรายยวมมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสังเคราะห์ การแก้ปัญหา การสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

การวิเคราะห์รายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจผลงานของนักเรียน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
- นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีความรักใดที่ยิ่งใหญ่เทียบเท่าความรักของพ่อแม่”

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕-๖ กลุ่ม วิเคราะห์เรื่องโดยใช้วิจารณ์ญาณแปลความ ตีความ และขยายความในประเด็นต่อไปนี้
- เหตุใด เทพยดา จึงต้องแปลงกายเป็นสัตว์ร้ายขวางทางพระนางมัทรีและการกระทำของเทพยดาเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- พระนางมัทรีทำอะไรเมื่อพบสัตว์ร้ายขวางทางสัญจร และการกระทำดังกล่าวของพระนางมัทรีสะท้อนความเชื่ออย่างไร
- เพราะเหตุใดพระเวสสันดรจึงยกพระกัณฑ์และพระชาติให้แก่เฒ่าชูชก
- พระเวสสันดรใช้อุบายอย่างไรเพื่อให้พระนางมัทรีคลายทุกข์ อุบายดังกล่าวใช้ได้ผลหรือไม่ เพราะเหตุใด
- เหตุผลที่ชัดเจนที่สุดในการที่ต้องเทศน์ให้จบภายในวันเดียว
๓. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดของกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๔. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การอ่านแปลความ ตีความ ขยายความ เป็นการอ่านที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันทั้งหมด โดยการอ่านแปลความเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่านตีความและการอ่านเพื่อขยายความ ถ้าสามารถแปลความเรื่องที่ได้ได้แล้ว ก็ย่อมส่งเสริมให้สามารถตีความเรื่องที่ได้อ่านและสามารถขยายความได้ในที่สุด ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการอ่านแต่ละประเภท ย่อมช่วยให้สามารถอ่านสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อการเรียนรู้

กระดาษสำหรับทำกิจกรรม

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง งดงามนาฏลีลาสมมุติ

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒

วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๓

วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๔

สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เข้าใจเนื้อเรื่องของรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๒. แสดงบทบาทสมมุติโดยถ่ายทอดเรื่องที่ได้ถูกต้องเหมาะสม
๓. เห็นความสำคัญของการถ่ายทอดวรรณคดีไทย

สาระสำคัญ

การแสดงบทบาทสมมุติทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องและข้อคิดของวรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

- การแสดงบทบาทสมมุติ

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การให้เหตุผล การสังเคราะห์ การปฏิบัติ/การสาธิต การประยุกต์/การปรับปรุง การประเมินค่า

การสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

การแสดงบทบาทสมมุติตามเนื้อเรื่องในรายยาวมหาวงศ์สันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล
 - ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
 - ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - ๓) ตรวจผลงานของนักเรียน
๒. เครื่องมือ
 - ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
 - ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมิน
 - ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
 - ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนดูภาพตัวละครจากรายยาวมหาวงศ์สันดรชาดก กัณฑ์มัทรี แล้วสนทนาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละคร

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ตัวละครในบทรายยาวมหาวงศ์สันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบ ความถูกต้อง
๓. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนบทละครและแสดงบทบาทสมมุติตามเนื้อเรื่องเพื่อประกวดว่ากลุ่มใดสามารถแสดงบทบาทสมมุติได้ดีที่สุด โดยครูแต่งตั้งตัวแทนแต่ละกลุ่มเป็นคณะกรรมการตัดสิน

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๔. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
 - การแสดงบทบาทสมมุติทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องและข้อคิดของวรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น
๕. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
 - การแสดงบทบาทสมมุติให้น่าชมสมบทบาทควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง

สื่อการเรียนรู้

อุปกรณ์ประกอบการแสดงบทบาทสมมุติ

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

การประเมิน เรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ

ระดับ คะแนน เกณฑ์การประเมิน	๔	๓	๒	๑
๑. ลักษณะของการแสดง	มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ	มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจเป็นส่วนใหญ่	มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจเป็นบางส่วน	ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ
๒. เนื้อเรื่อง	เนื้อเรื่องสอดคล้องตรงประเด็นที่กำหนดทุกประการ	เนื้อเรื่องถูกต้องขาดไปบางหัวข้อแต่ไม่ใช่สาระสำคัญ	เนื้อเรื่องถูกต้องขาดหัวข้อที่เป็นสาระสำคัญบางหัวข้อ	เนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์หัวข้อไม่ครบ
๓. อุปกรณ์การแต่งกาย	อุปกรณ์ในการแสดงครบ การแต่งกายสอดคล้องกับเรื่อง	อุปกรณ์ในการแสดงขาดแต่ไม่ใช่จุดสำคัญ การแต่งกายสอดคล้องกับเรื่อง	ขาดในข้อใดข้อหนึ่งระหว่างอุปกรณ์กับการแต่งกาย	ขาดทั้งอุปกรณ์และการแต่งกาย
๔. ความคิดสร้างสรรค์	มีความแปลกใหม่สร้างสรรค์และสร้างเสริมจินตนาการได้ดี	มีความแปลกใหม่และสร้างเสริมจินตนาการได้ดี	สร้างเสริมจินตนาการได้ดีบางส่วน	สร้างเสริมจินตนาการได้เพียงเล็กน้อย
๕. เวลา	ใช้เวลาได้เหมาะสมตรงตามกำหนด	ใช้เวลามากกว่าหรือน้อยกว่าเวลาที่กำหนดไป ๒-๓ นาที	ใช้เวลามากกว่าหรือน้อยกว่าเวลาที่กำหนดไป ๔-๕ นาที	ใช้เวลามากกว่าหรือน้อยกว่าเวลาที่กำหนดไป ๖ นาทีขึ้นไป

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พินิจคุณค่าวรรณคดี

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒

วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๓

วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรม ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายคุณค่าของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๒. วิเคราะห์คุณค่าของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย

สาระสำคัญ

ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นวรรณคดีสาขานันทรงคุณค่า มุ่งปลูกฝังคุณธรรมหลายด้าน อาทิเช่น ความเสียสละ ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความจงรักภักดี และความกตัญญู กตเวที การอ่านอย่างพินิจคุณค่าทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของวรรณคดี

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้
 - คุณค่าของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด
 - การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสรุป

ความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

ใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจใบงาน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
- คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร
๒. ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะเด่นในร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๓. ให้นักเรียนทบทวนความรู้เรื่อง การพินิจคุณค่าวรรณคดี แล้วร่วมกันสรุปความเข้าใจ ครูเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๔. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๖ กลุ่ม วิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดี ดังนี้
กลุ่มที่ ๑, ๒ คุณค่าทางด้านอารมณ์
กลุ่มที่ ๓, ๔ คุณค่าทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
กลุ่มที่ ๕, ๖ คุณค่าทางวรรณศิลป์

แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความถูกต้องในการวิเคราะห์คุณค่าของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ของแต่ละกลุ่ม

๕. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการนำคุณค่าจากเรื่องไปใช้ในชีวิตจริง และนำเสนอแนวทางการนำคุณค่าจากการอ่านไปพัฒนาชีวิต

๖. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินค่าร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๗. ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ครูตรวจสอบผลงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๘. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นวรรณคดีสาสนาอันทรงคุณค่า มุ่งปลูกฝังคุณธรรมหลายด้าน อาทิเช่น ความเสียสละ ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความจงรักภักดีและความกตัญญูกตเวที การอ่านอย่างพินิจคุณค่าทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของวรรณคดี

สื่อการเรียนรู้

๑. ฉลาก

๒. ใบงาน

การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

การประเมินใบงานเรื่อง การวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม

ระดับ คะแนน	๔ (๑๐ คะแนน)	๓ (๙ คะแนน)	๒ (๗-๘ คะแนน)	๑ (๕-๖ คะแนน)
การวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม	วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมได้ละเอียด ทุกแง่มุม มีเหตุผลและตัวอย่างประกอบชัดเจน สามารถหยิบยกประเด็นที่น่าสนใจ	วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมได้ละเอียด ทุกแง่มุม มีเหตุผล และตัวอย่างประกอบ ในประเด็นที่สำคัญ	วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมในด้านต่าง ๆ ได้ แต่ไม่ได้อธิบายละเอียดมากนัก มีเหตุผล และตัวอย่างประกอบเล็กน้อย	วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างรวบรัด อธิบายเหตุผลเล็กน้อย แต่ไม่มีการยกตัวอย่างประกอบ

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)